

Stockholm den 4 april 2018

R-2018/0227

Till Justitiedepartementet

Ju2018/00485/L5

Sveriges advokatsamfund har genom remiss inkommen den 25 januari 2018 beretts tillfälle att avge yttrande över Blåljusutredningens delbetänkande Stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och andra samhällsnyttiga funktioner (SOU 2018:2).

Sammanfattning

Advokatsamfundet har ingen erinran mot förslagen i betänkandet, men vill särskilt framhålla följande.

Synpunkter

Såsom påpekas i betänkandet är orsakerna till det alltmer tilltagande problemet med återkommande angrepp på samhällsnyttiga funktioner i vissa områden runt om i landet komplex och mångfasetterad, där ökade samhällsklyftor och ökad segregation utgör en del av den bakomliggande problembilden.

Under alla förhållanden är en grundläggande förutsättning för en väl fungerande rättsstat att de personer som arbetar inom olika samhällsnyttiga funktioner såsom polis, ambulans- och räddningstjänstpersonal, kan utöva sin verksamhet utan risk för våld, hot eller annan otillbörlig påverkan.

Advokatsamfundet delar därför uppfattningen att personal som arbetar inom s.k. blåljusverksamhet och andra samhällsnyttiga funktioner behöver ökat skydd på flera olika sätt, bland annat genom ett stärkt straffrättsligt skydd. Såväl förslaget om att införa ett nytt

brott benämnt *blåljussabotage*, som förslaget om straffskärpningar avseende grovt våld eller hot mot tjänsteman i 17 kap. 1 § brottsbalken och införandet av en ny straffskärpningsgrund i 29 kap.2 § brottsbalken, framstår som rimliga.

Straffskärpningar av olika slag bör inte genomföras om inte starka skäl talar för ett tydligt behov av sådana åtgärder. Straffskärpningar som inte vilar på annan grund än en strängare syn på viss brottslighet, ofta till följd av ett för dagen rådande politiskt landskap (populistiska kriminaliseringsåtgärder) är inte acceptabla, särskilt med beaktande av att den allmänpreventiva effekten av straffskärpningar normalt är ytterst begränsad.

Enligt Advokatsamfundet skulle det vidare ha varit av stor nytta att kunna lägga en utförligare analys av problemet med återkommande angrepp på samhällsnyttiga funktioner än den som nu lagts till grund för förslagen. Likaså vore det positivt om det gjorts någon form av utvärdering av de straffskärpningar som nyligen gjorts i fråga om grova brott mot person.

Av betänkandet framgår emellertid tydligt dels att utvecklingen mot ökat våld mot polis och räddningspersonal är förhållandevis ny och allvarlig samt har ökat i omfattning, dels att förutsättningar finns att de nu föreslagna åtgärderna i praktiken kommer att minska den ifrågasatt brottsligheten mot blåsljusspersonal och därmed öka människors trygghet.

Även om redan befintliga straffmättningsregler enligt Advokatsamfundet rimligen borde kunna åstadkomma en strängare straffrättslig bedömning av åtminstone vissa av de våldshandlingar som beskrivs i betänkandet, finns uppenbarligen ett behov av de åtgärder som föreslås för att komma till rätta med sådana angrepp mot polis och räddningspersonal som står i fokus för förslagen.

Trots att stor restriktivitet allmänt sett bör iaktas beträffande nykriminalisering och straffskärpningar,¹ anser Advokatsamfundet därför att förslagen i betänkandet vid en sammantagen bedömning är väl underbyggda och får anses rimliga utifrån nödvändighet, ändamålsenlighet och proportionalitet. Förslagen bedöms dessutom kunna genomföras utan några systematiska ingrepp i brottsbalken och utan negativa konsekvenser på det redan existerande straffrättsliga skyddet.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg

¹ Se exempelvis Advokatsamfundets remissyttrande den 27 augusti 2014 över betänkandet Straffskalorna för allvarliga våldsbrott (SOU 2014:18).